

DIGITALNO ARHIVIRANJE ZEMLJIŠKEGA KATASTRA NA TREH EVROPSKIH GEODETSKIH UPRAVAH

Boštjan Pucelj

Arhiv dokumentacije zemljiškega katastra, načrtov in elaboratov je bistven za obstoj fizičnega in upravnega reda vseh upravnih postopkov geodetske službe. Dokumenti so ponavadi narisani in natisnjeni na raznovrstne materiale (predvsem papir) različne kakovosti. Material seveda ni neuničljiv, ima določeno življenjsko dobo ter se tudi uničuje zaradi vpogledov ter kopiranja. Da bi prizanesli fizični obliki dokumentov ter poskrbeli udobnejši in hitrejši dostop vsem uporabnikom, si v upravnih službah prizadevamo za vzpostavitev in vzdrževanje digitalnega arhiva. Način vzpostavitve in metodologija same pretvorbe se seveda razlikujejo med različnimi upravnimi službami kot tudi med geodetskimi upravami držav. Na letnem zasedanju PCC julija letos na Bledu (ki mu je predsedovala Slovenija) so tri geodetske uprave predstavile svoj pogled in način vodenja digitalnega arhiva zemljiškega katastra, in sicer švedska, avstrijska in slovenska. Ta prispevek ni namenjen podrobni razčlembi tehničnih pogojev in lastnosti posameznih sistemov vodenja, ampak predstavitvi nekaterih skupnih načel, ki veljajo pri vzpostavitvi digitalnega arhiva zemljiškega katastra.

Na predstavitvi se je izkazalo, da imajo vse tri geodetske uprave podoben pogled na način vzpostavitve in namen tovrstnih arhivov, seveda pa obstajajo tudi bistvene razlike med njimi, predvsem zaradi značilnosti in narave dela ter obsega arhiva. Tako so se vsi odločili, da bodo digitalizirali prav vse dokumente ter jih indeksirali (dodali ustrezne atributne podatke) za lažje iskanje in operiranje s podatki. Tehnične karakteristike pretvorbe so pri vseh treh enake (300 dpi, 24-bitna za barvne dokumente). Že pri formatu zapisa se pokažejo prve razlike. Medtem ko Švedska in Slovenija uporabljata format DjVu (za vpogledovanje, TIFF za arhiv), v Avstriji uporabljajo zgolj format pdf. Vsebinske ali kakovostne razlike tu ni, vendar se je DjVu format izkazal za dobrega, saj uporablja posebno metodo kompresije in se vizualno ne vidi razlik med originalom ter kopijo, poleg tega so datoteke tudi do stokrat manjše kot v pdf formatu.

Avstrija ima v celotnem obsegu 53.200 ZK-načrtov in nekaj 10 milijonov ZK-dokumentov. Švedska pa približno 3 milijone manjših in večjih ZK-načrtov ter 70 milijonov ZK-dokumentov. Obe državi načrtujeta, da bi do leta 2009 digitalizirali celoten ZK-arhiv, kar zadeva količino pretvorjenega ZK-arhiva, je Slovenija pretvorila vse ZK načrte (pribl. 80.000) in pribl. 3,5 milijona ZK-dokumentov (od skupaj 15 milijonov dokumentov), dokončanje dela pa je odvisno od finančne podpore vlade.

Glavna težava se kaže v načinu vzdrževanja, saj je treba skenirati nove dokumente, ki nastajajo v

postopkih, finančna sredstva pa so omejena. V Avstriji bo tako leta 2009 začel veljati zakon, po katerem mora geodetsko podjetje obvezno oddajati dokumente v elektronski arhiv. Geodetska uprava ga bo pregledala, mu dodelila certifikat, nato pa se bo shranil v skupno bazo. K temu se nagiba tudi naša služba, treba pa bo razmisliti tudi o količini metapodatkov, ki bodo vzdržali časovno distanco (spremembam zakonov ipd). Seveda je zelo pomembno, da bo tudi programska in tehnična oprema na geodetskih upravah omogočala enostavno in hitro vlaganje naših digitalnih dokumentov v bazo, sicer se bodo pojavljale nove kadrovske in logistične težave.

Kar zadeva distribucijo podatkov, nameravajo vse tri uprave vzpostaviti centralni sistem, kamor bodo lahko geodetsko podjetje, upravna služba ali uporabnik dostopali prek spletnega vmesnika, imeli vpogled v vsebino ali si jo nalagali. Pri tem tako v Avstriji kot na Švedskem to storitev zaračunajo (razen upravnim organom), in sicer je znesek nizek (npr. Avstrija navadnemu uporabniku za ZK-načrte računa po 1,5 evra/km², dostop v ZK-dokumentacijo pa po 1 evro). Ostali udeleženci so bili začudeni nad brezplačno distribucijo podatkov v Sloveniji. Minimalno obračunavanje utemeljujejo predvsem s spoštovanjem in odgovornostjo do podatkov (komentar švedskega predstavnika: Noben sendvič ni zastonj.) ter delnim subvencioniranjem vzdrževanja digitalnega arhiva.

Namen posveta PCC ni bila standardizacija postopkov vzdrževanja in količin ter predpisovanje vrste metapodatkov, ampak predvsem izmenjava izkušenj in primerov dobre prakse, saj večina držav še vzpostavlja okvirje in način vodenja. Pomembno je, da je začetni sistem utemeljen na optimalnih in dolgoročnih tehničnih danostih, ki bodo zadovoljile prihodnje generacije tako glede zakonskih podlag kot glede uporabnikovih zahtev.